

Mikrocenzus 2016

3. Demográfiai adatok

Mikrocenzus 2016

3. Demográfiai adatok

© Központi Statisztikai Hivatal, 2017

ISBN 978-963-235-494-1ö

ISBN 978-963-235-503-0

Felelős kiadó:

Dr. Vukovich Gabriella elnök

Felelős szerkesztő:

Kovács Marcell főosztályvezető

Tartalom

Elnöki köszöntő	4
Összefoglaló	5
1. A népességszám változása	7
2. Idősödő társadalom	8
2.1. A népesség koröszetététele	8
2.2. Emelkedő átlagos életkor	9
2.3. Eltartási teher	9
3. A nemek aránya	10
4. Állampolgárság	11
4.1. Nem magyar állampolgárok	11
4.2. Külföldön születettek	11
4.3. A magyar állampolgárság megszerzése	12
5. Családi állapot	13
6. Élettársi kapcsolat	15
7. Gyermekvállalás	18
8. Lakóhely	22
 A KSH honlapjáról elérhető részletes táblák jegyzéke	 24

ELNÖKI KÖSZÖNTŐ

A Központi Statisztikai Hivatal 2016 október–novemberében a háztartások 10%-os mintáján mikrocenzust hajtott végre. A „kis népszámlálás” során az ország 2148 településén mintegy 440 ezer háztartást kerestünk meg, hogy információt gyűjtsünk társadalmunk aktuális jellemzőiről.

A 2016. évi mikrocenzust papír kérdőívek nélkül, kizárólag elektronikus módon bonyolítottuk le. Ezzel a módszerrel nem csak a kérdőívek nyomtatásától tekinthettünk el, de az adatok feldolgozása is gyorsabbá vált. 2017 május végén, hat hónappal az adatgyűjtés befejezése után *A népesség és a lakások jellemzői* című kiadványban már közölni tudtuk az adatfelvétel első eredményeit, amelyet a honlapunkon mintegy ezer adattábla kísért megyei csoportosításban, a legfontosabb adatokat járási szinten is részletezve.

A mikrocenzus eredményeinek közlését most a részletes demográfiai adatokkal folytatjuk. E kiadványunkban ismertetjük hazánk lakosságának korszerkezetére, a nemek szerinti összetételére vonatkozó legfrissebb adatokat, a különböző családi állapotú népességcsoportok jellemzőit, a nők termékenységeinek aktuális helyzetét, a hazánkban élő külföldi lakosság összetételét és a népesség lakóhely szerinti jellemzőit. Elemezzük a legutóbbi, 2011. évi népszámlálás óta bekövetkezett változásokat. Az ábrákkal, térképekkel illusztrált szöveges ismertetés mellett a honlapunkon elérhető gazdag táblamellékletben idősoros, valamint régiós és megyei bontású területi adatok is megtalálhatók.

Az elkövetkező hónapokban tovább folytatjuk a mikrocenzus eredményeinek közzétételét. Tisztelettel ajánlom az érdeklődők figyelmébe a mikrocenzus honlapját (www.ksh.hu/mikrocenzus2016), ahol e kiadványunk mellett folyamatosan értesülhetnek a további adatközlésekről is.

Dr. Vukovich Gabriella
a Központi Statisztikai Hivatal
elnöke

Összefoglaló

1. A népességszám változása

- 2016. október 1-jén Magyarország lakónépessége 9 millió 804 ezer fő volt, a 2011. évi népszámlálás óta eltelt öt év alatt 134 ezer fővel csökkent a népesség.
- A régiók közül a népességfogyás a legerőteljesebben Észak-Magyarországot érintette, ahol 59 ezerrel élnek kevesebben, mint öt éve.

2. Idősödő társadalom

- A 2011. évi népszámlálás óta a népesség korösszetételében az idős korosztályok aránya tovább növekedett.
- 2016. október 1-jén csaknem 26 ezerrel kevesebb gyermekkorú és 144 ezerrel több 65 éves és annál idősebb élt az országban, mint öt évvel ezelőtt.
- Az öregedési index (száz gyermekkorúra jutó időskorúak aránya) értéke 116-ról 128-ra emelkedett az utolsó népszámlálás óta.
- 2016-ban a férfiak átlagos életkora 40, a nőké 44 év volt.

3. A nemek aránya

- Kismértékben csökkent a nőtöbbség: a nemek közötti halandósági különbségek mérséklődésével a férfiak aránya növekedett, 2016-ban ezer férfira 1096 nő jutott, míg 2011-ben még 1106.

4. Állampolgárság

- 2016. október 1-jén 149 ezer nem magyar állampolgár élt hazánkban, ami 6 ezerrel meghaladta a 2011. évi népszámláláskor összeírt külföldiek számát.

- 383 ezren születtek hazánk jelenlegi határain kívül, ami a lakosság 3,9%-át teszi ki.

5. Családi állapot

- A 15 éves és annál idősebb népesség 44%-a házas, 34%-a nőtlen, hajadon családi állapotú, míg az özvegyek és az elváltak aránya 11–11%.
- A házasságkötések számának növekedése ellenére a házas családi állapotú népesség aránya kismértékben tovább csökkent az elmúlt öt évben.
- 2016-ban a házasok 97%-a együtt élt házastársával. A nők jellemzően korábbi életkorban lépnek házasságra, mint a férfiak.
- A hajadon nők és a nőtlen férfiak arányának növekedése lassuló ütemben, de folytatódott. A leginkább a 30–39 évesek voltak érintettek.
- A legidősebb korosztályokon kívül minden korcsoportban emelkedett a nőtlenek, hajadonok aránya. A leglátványosabb növekedés a 30–39 évesek körében következett be.

6. Élettársi kapcsolat

- Az elmúlt évtizedekben folyamatosan, az utolsó népszámlálás óta 177 ezerrel nőtt az élettársi kapcsolatot fenntartó személyek száma.
- Jelenleg 1 millió 87 ezer embernek van élettársa, több mint kétharmaduk nőtlen, hajadon családi állapotú.

7. Gyermekvállalás

- A száz nőre jutó átlagos gyermekszám a korábbi évtizedekhez hasonlóan továbbra is csökkenő tendenciát mutat.
- 2016-ban száz nőre 144, száz szülőképes korú nőre 104 gyermek jutott.
- A gyermekvállalás időpontja egyre későbbre tolódik. A 2011. évi népszámlálás időpontjában átlagosan 23, 2016-ban 24 évesen szülték a nők első gyermeküket.

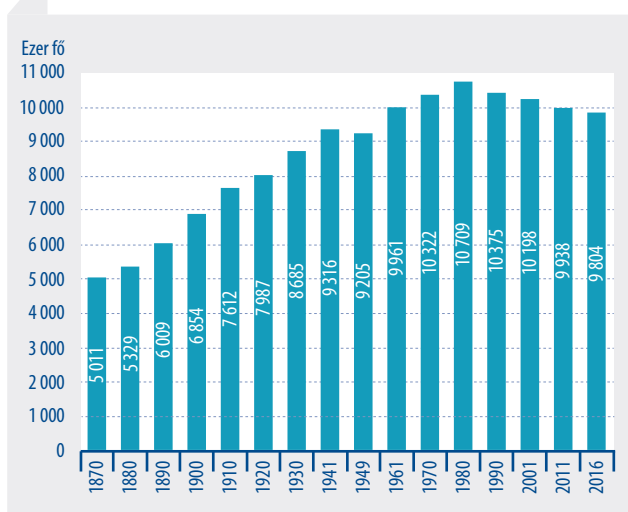
8. Lakóhely

- Magyarország lakosainak többsége egy lakcímmel rendelkezik. Két lakcíme a lakosság 12%-ának, 1 millió 199 ezer embernek van.
- 2016-ban a népesség több mint ötöde születése óta ugyanazon a lakcímen élt.

1. A népességszám változása

2016. október 1-jén, a mikrocenzus időpontjában 9 millió 804 ezer ember élt Magyarországon. Az 1980 óta tartó népességszökkenés tovább folytatódott. A legutóbbi népszámlálás óta eltelt öt év alatt 134 ezerrel mérséklődött hazánk népessége, míg az utóbbi két népszámlálás között eltelt tíz évben – 2001 és 2011 között – közel 261 ezer fő volt a népességfogyás.

1.1.1. ábra A népesség számának alakulása

1870-től – az első mai értelemben vett népszámlálástól – 1980-ig az ország mai területén a lakosság megduplázódott. Ez alatt az időszak alatt egyszer, a második világháború után fordult elő, hogy két népszámlálás között csökkent hazánk népessége. A második világháborút követő évtizedek népesedéspolitikája biztosította a további népességnövekedést, az 1980 utáni népszámlálások azonban már fogyó népességről számoltak be.

Közép-Magyarország kivételével minden régió népessége mérséklődött 2011 óta. A legerőteljesebben Észak-Magyarországot érintette a népességfogyás, ahol 59 ezerrel kevesebben élnek, mint öt éve. Budapesten kívül csupán Pest és Győr-Moson-Sopron megye népessége gyarapodott, a többi megyében eltérő mértékű népességfogyás következett be. A fővárosban 35, Pest megyében 33, Győr-Moson-Sopron megyében 11 ezerrel élnek többen, mint öt éve – ami 2,0, 2,7, illetve 2,4%-os növekedést jelent –, miközben Borsod-Abaúj-Zemplén megye népessége 35 ezer fővel, 5,1%-kal csökkent.

2. Idősödő társadalom

2.1. A népesség korösszetétele

A 2011. évi népszámlálás óta a népesség korösszetételében az idős korosztályok aránya tovább növekedett. A változást a 65 éves és annál idősebb (a továbbiakban idős korú) korosztály növekedő, illetve a 15–39 éves korosztály csökkenő aránya jelzi a legszembetűnőbben. A 15 év alatti (a továbbiakban gyermekkorú) népesség aránya a korábbi évtizedek tendenciáival ellentétben csak kismértékben csökkent, amit részben a születések számának az elmúlt években bekövetkezett emelkedése okozott. Ugyanakkor a 15–39 éves korosztály tagjainak száma több mint 300 ezerrel, népességen belüli hányada 2,7 százalékponttal (a férfiaknál 2,9, a nőknél 2,6 százalékponttal) csökkent. Az elmúlt öt év során létszámgyarapodás csak a 40 éves és annál idősebb korosztálynál következett be. A 40–64 éves férfiak aránynövekedése jelentősebb volt, mint az ugyanilyen korú nőké (1,4, illetve 0,7 százalékpont). Az idős korú népesség részaránya 1,7 százalékponttal emelkedett a 2011. évi népszámlálás óta, ezt megelőzően 2001 és 2011 között, tíz év alatt következett be ugyanilyen mértékű növekedés. Az elmúlt 5 évben tehát az öregedés folyamata gyorsuló ütemben tovább folytatódott.

A gyermekkorúak száma az elmúlt évtizedekben csökkenő tendenciát mutat, 2016-ban 1 millió 422 ezer fő volt, ami 2011 óta 26 ezer, 1980 óta 919 ezer fős csökkenést jelent. Mérséklődött a 15–64 éves (a továbbiakban aktív korú) korosztályba tartozók száma is: a 2016-ban 6 millió 561 ezer fős csoport létszáma 2011 óta 252 ezerrel, 1980 óta 358 ezer-

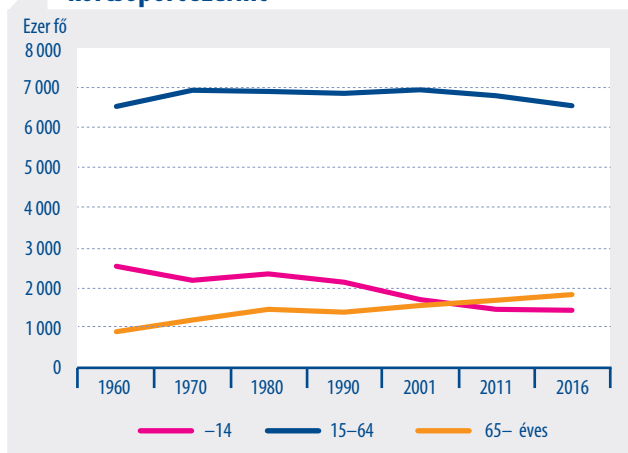
rel esett vissza. Ezzel a folyamattal párhuzamosan a 65 éves és annál idősebbek száma 2011 óta 144 ezer fővel, 1980 óta 372 ezer fővel gyarapodott. 2016-ban 1 millió 821 ezer idős korú személy élt hazánkban. A legidősebbek, a 70 éves és annál idősebbek száma 1 millió 229 ezer volt 2016-ban, ami 74 ezerrel haladta meg az öt évvel korábbi létszámot.

2.1.1. ábra A férfiak és nők megoszlása korcsoport szerint

A 2001-es népszámlálás idején még 149 ezerrel több gyermekkorút írtak össze, mint idős korút. 2011-től viszont már a 65 éves és idősebbek voltak többen. 2016-ban az idős korúak száma 399 ezerrel meghaladta a gyermekkorúakét.

2.1.2. ábra A népesség számának alakulása korcsoport szerint

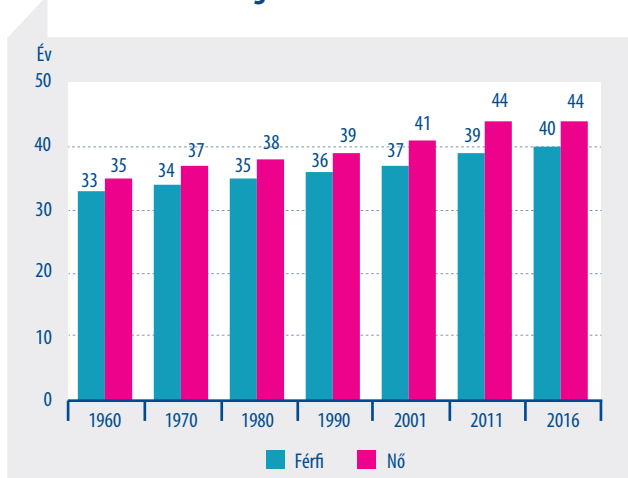

Egy ország társadalmának korszerkezete jól meg-
ragadható az öregedési index (száz gyermekkorúra
jutó időskorúak aránya) segítségével. A 2011. évi nép-
számlálás óta az öregedési index értéke 116-ról 128-ra
emelkedett. A legidősebb korszerkezetű Békés és Zala
megyében 160, a legfiatalabbnak tekinthető Szabolcs-
Szatmár-Bereg megyében 95, Pest megyében 99 a mu-
tató értéke.

2.2. Emelkedő átlagos életkor

A népesség korszerkezetének változása következtében
a lakosság átlagos életkora folyamatosan nő: jelenleg
42 év, csaknem egy évvel több, mint öt évvel ezelőtt.
2016-ban a férfiak átlagos életkora 40, a nők 44 év volt.

2.2.1. ábra Az átlagos életkor alakulása

Az átlagos életkor Zala megyében a legmagasabb
(45 év), Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a legala-
csonyabb (40 év).

2.3. Eltartási teher

Az aktív korú népesség ún. eltartási terhét jelzi,
hogy – társadalmi értelemben – mennyi gyermek-
korú, illetve időskorú eltartása hárul rá. A gyer-
mekkorú népesség csökkenő és a 65 éves és annál
idősebb népesség lassan növekvő arányának hatá-
sára 1980 és 2011 között mérséklődött az eltartási
teher. 2011 és 2016 között megfordult a tendencia:
az aktív korú népességre háruló eltartási teher a leg-
idősebb korosztályok aránynövekedésének hatásá-
ra nőtt.¹ Az eltartási teher összetétele megváltozott:
míg 2001-ig a gyermekkorúak, addig 2001 után már
az időskorúak eltartása jelenti a teher többségét. Je-
lenleg száz aktív korúra 22 gyermekkorú, illetve 28
időskorú személy jut, ami 2011 óta 1, illetve 3 fős
növekedést jelent.

2.3.1. tábla Száz aktív korúra jutó gyermek- és
időskorú

Év	Száz 15–64 éves korúra jutó		
	0–14 éves	65 éves és annál idősebb	0–14 éves, 65 éves és annál idősebb
1960	39	14	52
1970	31	17	48
1980	34	21	55
1990	31	20	51
2001	24	22	47
2011	21	25	46
2016	22	28	49

Heves megyében jut a legtöbb gyermek-, illetve
időskorú személy száz aktív korúra (53), miközben
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében csak 46.

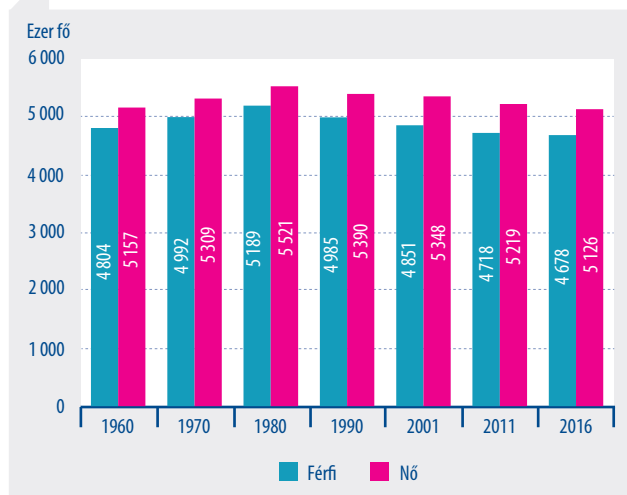
¹ A 2016. évi mikrocenzus a nyugdíjkorhatár kitolódása miatt már a 15–64 éveseket tekinti aktív korúnak a korábbi, 15–59 éves korcsop-
port helyett. Az eltartási teher számítása minden évre eszerint történt.

3. A nemek aránya

2016. október 1-jén a férfiak száma 4 millió 678 ezer, a nőké 5 millió 126 ezer volt. Az elmúlt öt év alatt a férfiak száma 41 ezerrel, a nőké 93 ezerrel csökkent. Míg öt évvel ezelőtt a nőtöbbség meghaladta a félmilliót, addig 2016-ban a nők száma már csupán 449 ezerrel volt több, mint a férfiaké.

Az 1980-as évektől a 2011. évi népszámlálásig a férfiak nőkéhez képest magasabb halandósága miatt emelkedett a nők aránya. 2016-ra a nemek közötti halandósági különbségek mérséklődésével csökkent a nők létszámtöbblete. Ezer férfira 1096 nő jut, 10 fővel kevesebb, mint öt évvel ezelőtt.

3.1. ábra A férfiak és a nők számának alakulása

A nemek aránya az egyes korcsoportokban eltérő módon alakul: míg a 0–14 és a 15–39 évesek csoportjában a férfiak, addig a 40–64 évesek és a 65 éves és annál idősebbek között a nők vannak többségben. Az elmúlt öt évben a 0–14 évesek között nem változott a nemek aránya, a többi korcsoportban viszont csökkent a nők hányada. A nőtöbbség leginkább az időskorúak körében mérséklődött: 1716-ról 1655 főre csökkent az ezer férfira jutó nők száma.

3.1. tábla Ezer férfira jutó nők száma korcsoportonként

Korcsoport, éves	2001	2011	2016
0–14	954	948	948
15–39	969	968	956
40–64	1 124	1 094	1 064
65–	1 689	1 716	1 655
Összesen	1 102	1 106	1 096

A nemek aránya Fejér megyében a legkiegyenlített, itt 1052 nő jut ezer férfira, míg a legjelentősebb nőtöbbség a fővárosban (1160) és Heves megyében (1114) van.

4. Állampolgárság

4.1. A Magyarországon élő nem magyar állampolgárok

A Magyarországon élő külföldi állampolgárok száma 2016-ban 149 ezer fő volt, ami 6 ezerrel haladta meg a 2011. évi népszámláláskor összeírt külföldiek számát. Közülük 105 ezren (70%) valamely európai, 33 ezren (22%) valamely ázsiai ország – elsősorban Kína és Vietnám – állampolgárai.

2011-ben a hazánkban élő román, német és ukrán állampolgárok száma volt a legmagasabb, míg 2016-ban a románok és a németek mellett a szlovákok száma haladta meg a 10 000 főt. 2016-ra a románok száma 39 ezerről 22 ezerre esett vissza, de még így is ők alkotják a legnépesebb külföldi csoportot. A németek száma öt év alatt 17 ezerről közel 20 ezerre nőtt. A szlovák állampolgárok száma 17 ezer, az ukránoké 5 ezer volt 2016-ban.

A fővárosban a lakosság 4,2, Baranya és Zala megyében 2,0%-a nem rendelkezik magyar állampolgársággal, a többi megyében arányuk ennél is alacsonyabb.

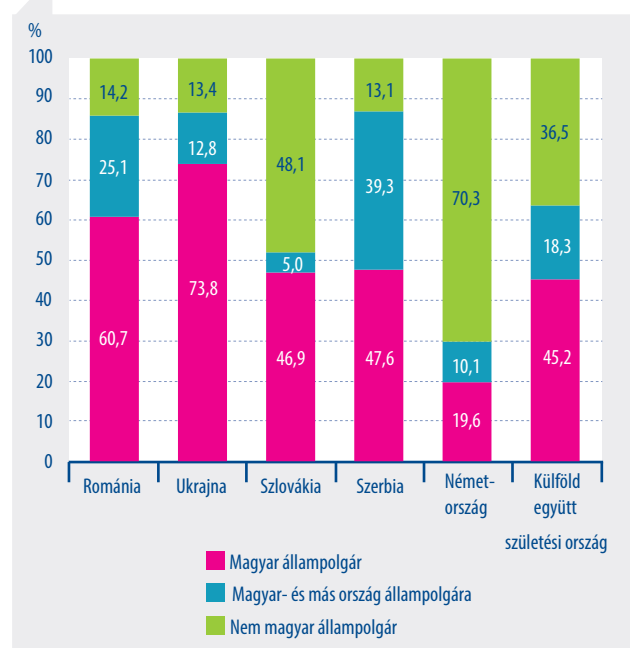
4.2. A Magyarországon élő külföldön született népesség

383 ezren születtek hazánk jelenlegi határain kívül, a lakosság 3,9%-a. Közülük a legtöbben, 158 ezren Romániában, 37 ezren Ukrajnában, 33 ezren Szlovákiában, 25 ezren Szerbiában, 23 ezren pedig Németországban születtek.

A szomszédos országokban született személyek között jelentős a magyar állampolgárok hányada. A

Romániában, Ukrajnában és Szerbiában született személyek több mint 85%-a magyar állampolgár, míg a szlovákiai születésűeknek 52, a németországi születésűeknek csupán 30%-a. A Romániában és Ukrajnában született személyek jelentős hányada (61, illetve 74%-a) kizárólag magyar állampolgársággal rendelkezik, miközben a szlovákiai és a szerbiai születésűeknek csak kevesebb mint feléről mondható el ugyanez.

4.2.1. ábra A Magyarországon élő külföldön született népesség állampolgárság szerinti megoszlása a leggyakoribb születési országok szerint, 2016

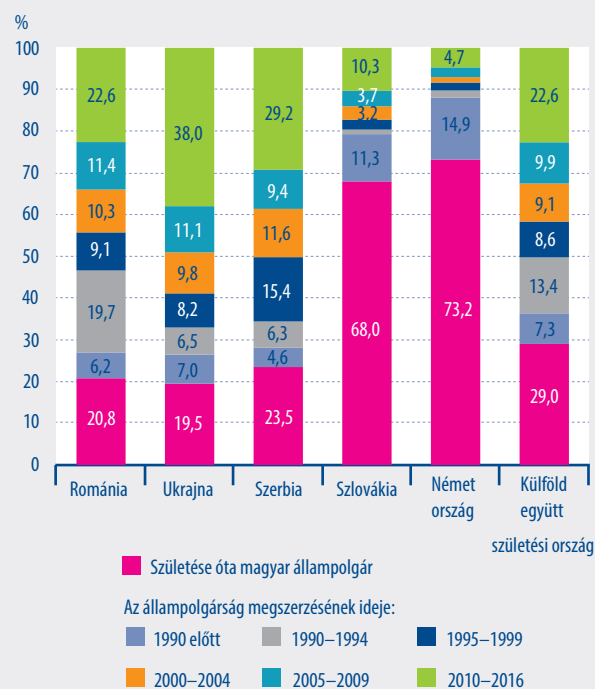

4.3. A Magyarországon élő, magyar állampolgárságot szerzett népesség

Magyar állampolgárnak tekintjük – a kizárólag magyar állampolgársággal rendelkezők mellett – azokat a személyeket, akiknek több állampolgárságuk van, és ebből az egyik magyar. A Magyarországon született magyarok túlnyomó többsége születése óta magyar állampolgár. A Romániában, Ukrajnában és Szerbiában születettek körében a szerzett állampolgárság a domináns jelenség: a Romániában és Ukrajnában született magyar állampolgárok négyötöde, a Szerbiában születettek háromnegyede honosítás révén szerezte magyar állampolgárságát. Ezzel szemben a szlovákiai és a németországi születésű magyar állampolgárok jelentős hányada, több mint kétharmada születése óta magyar állampolgár.

A romániai születésűek közül a legtöbben a rendszerváltozás után, 1990–1994, illetve 2010–2016 között szereztek meg a magyar állampolgárságot. Az Ukrajnában és a Szerbiában született magyar állampolgárok legjelentősebb hányada szintén 2010–2016 között lett magyar állampolgár.

4.3.1. ábra A Magyarországon élő külföldön született magyar állampolgárok az állampolgárság megszerzésének ideje szerinti megoszlása a leggyakoribb születési országok szerint, 2016

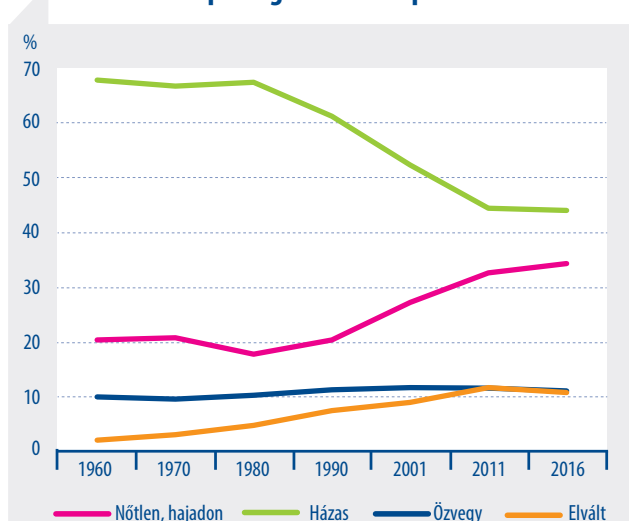

5. Családi állapot

A családi állapot tekintetében a házások arányának lassuló csökkenése, illetve a nőtlenek, hajadonok arányának lassuló növekedése jellemzi a hazai társadalmi viszonyokat.

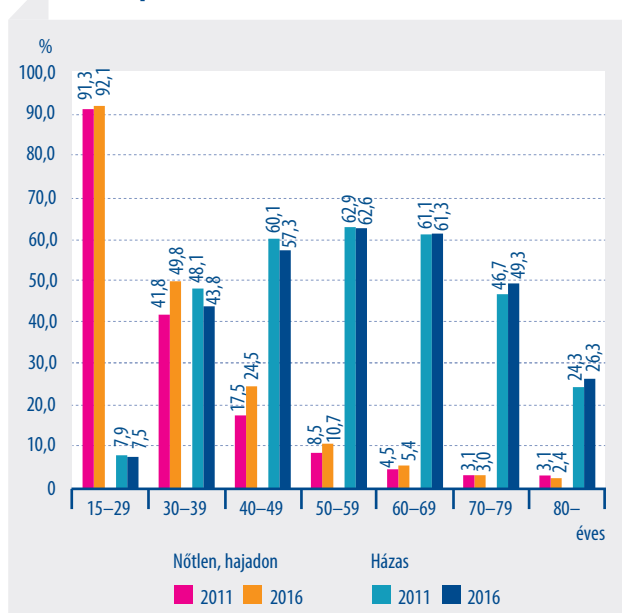
A 15 éves és annál idősebb népesség 44%-a, 3 millió 687 ezer fő házias, 34%-a, 2 millió 877 ezer fő nőtlen, hajadon családi állapotú volt 2016-ban, míg az özvegyek és az elváltak hányada egyaránt 11% körül alakult. A házások aránya az 1980-as évektől csökkenő tendenciát mutat. Az elmúlt öt évben a házasságkötések számának növekedésével a csökkenés mértéke lelassult: 2011 óta a házások arányának mérséklődése nem számottevő. 2016-ban a házias családi állapotúak 97%-a együtt élt házastársával.²

5.1. ábra A népesség családi állapot szerint

Tovább emelkedett a nőtlenek, hajadonok hányada. A növekedés azonban a korábbi évtizedek tendenciáihoz képest lassult: részesedésük az elmúlt öt év alatt csupán 1,8 százalékponttal emelkedett, míg 2001 és 2011 között 5,4 százalékponttal.

5.2. ábra A nőtlenek, hajadonok és a házások aránya korcsoport szerint

A 2011. évi népszámlálás óta eltelt öt évben a legidősebb korosztályokon kívül minden korcsoportban emelkedett a nőtlenek, hajadonok aránya. A leglátványosabb, 7,9 százalékpontos növekedés (a férfiaknál 8,2, a nőknél 7,7 százalékponttal).

² A házastársal való együttélés alatt a házastársi viszony fenntartását értjük, függetlenül attól, hogy közös vagy külön lakásban élnek.

pont) a 30–39 évesek körében következett be, de arányuk a 40–49 évesek között is 7,0 százalékponttal (a férfiaknál 7,3, a nőknél 6,7 százalékponttal) magasabb az öt évvel ezelőttinél. Mind a két korcsoportban a nőtlen férfiak aránya növekedett erőteljesebben, ezzel párhuzamosan ugyanezekben a korcsoportokban csökkent leginkább a házások hányada (4,3, illetve 2,8 százalékponttal). A házasság férfiak aránya jelentősebben esett vissza, mint a házasság nőké.

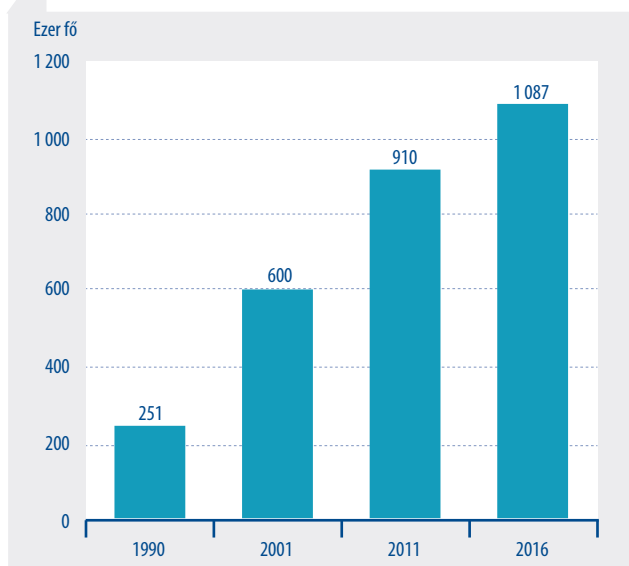
Településtípus szerint a fővárosban magasabb (38%), a nem megyei jogú városokban és a köz-

ségekben alacsonyabb (33%) a nőtlenek, illetve hajadonok aránya. Ezzel párhuzamosan a házasságok részesedése az utóbbi két településtípusban a jelentősebb (45–46%), miközben a fővárosi lakosoknak csupán 40%-a házasságban. Megyeenként tekintve a nőtlenek, hajadonok aránya Csongrád megyében a legmagasabb (37%), Nógrádban a legalacsonyabb (30%), a házasságok aránya Győr-Moson-Sopron megyében a legnagyobb (48%) és Csongrádban a legkisebb (41%).

6. Élettársak

Az elmúlt évtizedekben folyamatosan nőtt az élettársi kapcsolatot fenntartó³ személyek száma: 1990-ben 251 ezer embernek volt élettársi kapcsolata, 2016-ban viszont már több mint 1 milliónak. Az utolsó népszámlálás óta 177 ezerrel nőtt az élettársi kapcsolatot fenntartók száma. Jelenleg 1 millió 87 ezer embernek van élettársa, közülük 967 ezer személy él együtt az élettársával.

6.1. ábra Az élettársi kapcsolatot fenntartók számának alakulása

Míg 1990-ben a 15 éves és annál idősebb népességben belül az élettársi kapcsolatot fenntartók ará-

nya még csak 3,0%-ot tett ki, addig 2001-ben már 7,1, 2011-ben 11, 2016-ban 13%-ot. A növekedés elsősorban abból adódik, hogy a nőtlen, hajadon családi állapotú, jellemzően fiatalabb korcsoportokba tartozók egyre gyakrabban létesítenek a házasság előtt vagy helyett élettársi kapcsolatot.

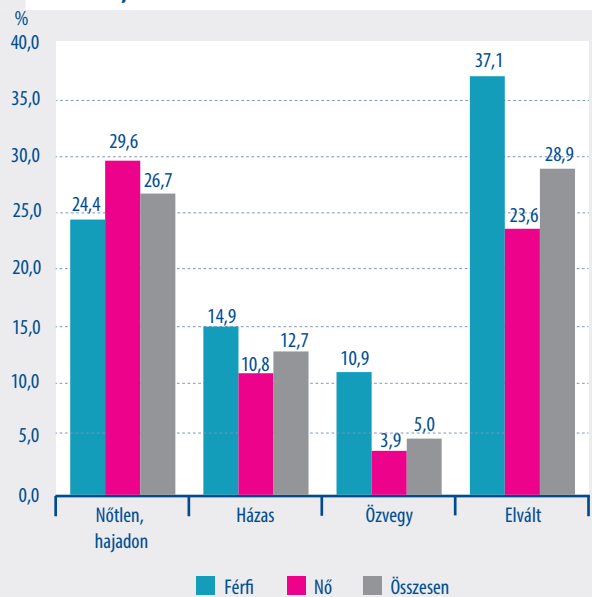
6.1. tábla Élettársi kapcsolatot fenntartók aránya a különböző családi állapotú népességben belül

Év	Élettársi kapcsolatot fenntartó				
	nőtlen, hajadon	házas	özvegy	elvált	összesen
	személyek aránya 15 éves és annál idősebb népességben				
1990	0,9	0,3	0,4	1,4	3,0
2001	3,8	0,3	0,6	2,4	7,1
2011	6,9	0,2	0,6	3,1	10,7
2016	9,2	0,2	0,6	3,1	13,0

Az élettársi kapcsolat fenntartása a népességben belül elsősorban az elvált és a nőtlen, hajadon családi állapotúakra jellemző. E két csoport tagjainak több mint negyede él élettársi kapcsolatban. Az elvált férfiak inkább létesítenek élettársi kapcsolatot, mint az elvált nők, ugyanakkor a hajadon nők magasabb arányban élnek élettársi kapcsolatban, mint a nőtlen férfiak.

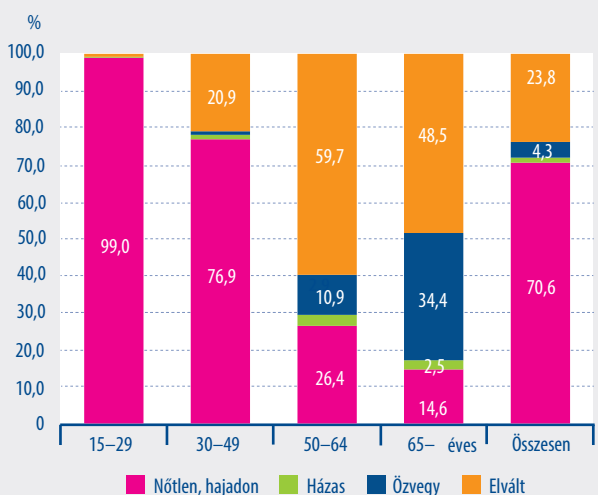
³ Élettársi kapcsolatot fenntartó az a személy, akinek van élettársa, függetlenül attól, hogy egy lakásban élnek-e.

6.2. ábra Az élettársi kapcsolatot fenntartó férfiak és nők aránya a népességben családi állapot szerint, 2016

Az élettársi kapcsolatot fenntartó személyek több mint kétharmada nőtlen, hajadon családi állapotú, közel negyede elvált, az özvegyek és a házassok aránya 5% alatti. Az élettársi kapcsolatot fenntartók több mint fele a 30–49, közel negyede a 15–29 éves korcsoportoz tartozik. A 30 év alatti korosztály túlnyomó többsége, a 30–49 éves korosztály háromnegyede nőtlen, hajadon családi állapotú. Az ennél idősebb korosztályokban az elvált családi állapotúak aránya a legjelentősebb.

6.3. ábra Az élettársi kapcsolatot fenntartók megoszlása családi állapot szerint korcsoportonként, 2016

A házastársukkal együtt élő, valamint az élettársi kapcsolatot fenntartó személyek jellemzői több szempontból is különböznek. E két párkapcsolati forma kialakítása eltérő életkorokban történik, továbbá eltérések mutatkoznak a férfiak és a nők magatartásformáiban is.

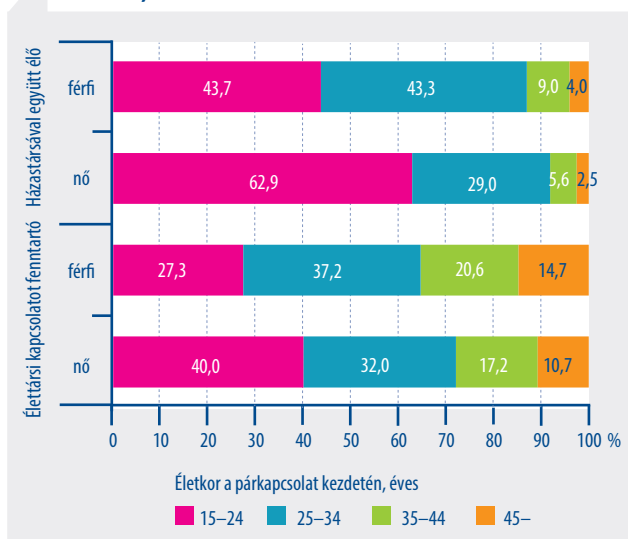
6.2. tábla A 15 éves és annál idősebb népesség családi állapot, párkapcsolat és nemek szerint, 2016

(ezer fő)

Családi állapot, párkapcsolat	Férfi	Nő	Összesen
Nőtlen, hajadon	1 610	1 266	2 877
Ebből: van élettársa	393	375	767
Házass	1 837	1 850	3 687
Ebből:			
házastársával együtt él	1 786	1 788	3 574
házastársával nem él együtt és nincs élettársa	44	55	98
házastársával nem él együtt és van élettársa	8	7	14
Özvegy	145	778	923
Ebből: van élettársa	16	31	47
Elvált	355	540	895
Ebből: van élettársa	131	127	259
Összesen	3 947	4 434	8 382
Ebből:			
házastársával együtt élő	1 786	1 788	3 574
élettársi kapcsolatot fenntartó	548	539	1 087

A házastársával együtt élő népesség több mint fele 25 éves kora előtt házassodott, míg az élettársi kapcsolatot fenntartóknak csupán egyharmada alakította ki fennálló kapcsolatát ebben az életkorban. A párkapcsolat típusától függetlenül elmondható, hogy közülük minden harmadik személy 25–34 éves korában létesítette jelenlegi kapcsolatát. Ugyanakkor a 35 éves vagy annál idősebb korban élettársi kapcsolatot létesített személyek aránya háromszorosa az ugyanilyen korban házasságot kötöttek arányának.

6.4. ábra A férfiak és a nők megoszlása a párkapcsolat típusa és a párkapcsolat kezdetén jellemző életkor szerint, 2016

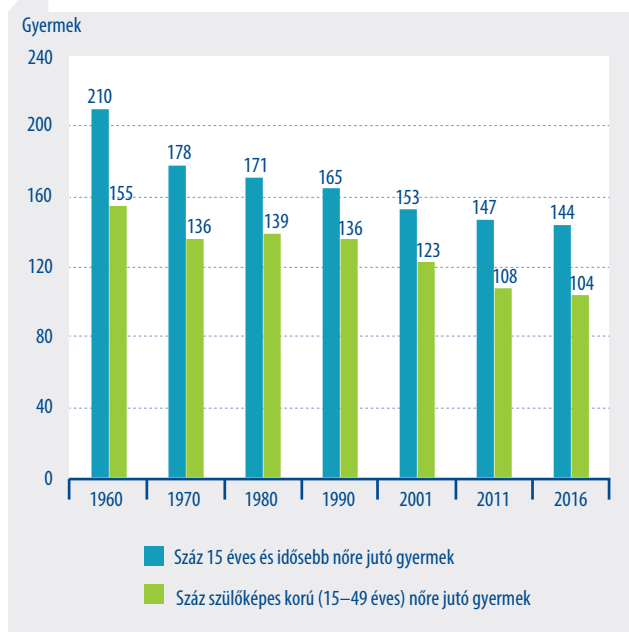

A nők jellemzően korábbi életkorban lépnek házasságra, illetve létesítenek élettársi kapcsolatot, mint a férfiak: míg a házasságban élő nők 63%-a 25 éves kora előtt kötötte házasságát, addig a férfiaknak csupán 44%-a. Az élettársak esetében is elmondható, hogy a nők 25 éves kor előtt jóval magasabb arányban választották ezt az együttélési formát, mint a férfiak.

7. Gyermekvállalás

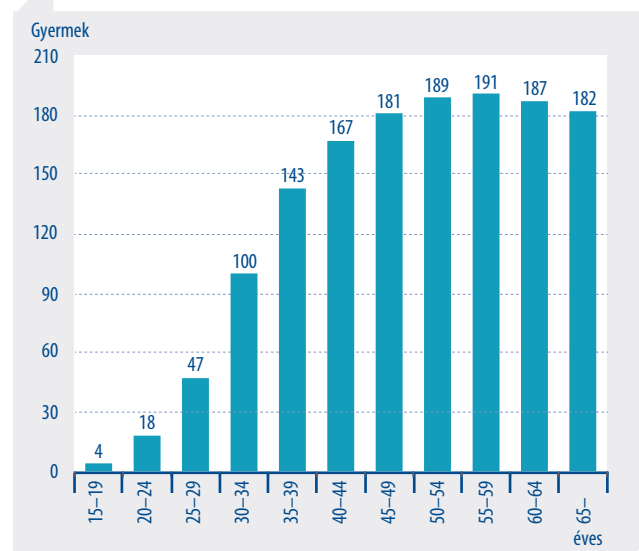
2016-ban 4 millió 434 ezer 15 éves és annál idősebb nő élt Magyarországon, akiknek életük során összesen 6 millió 366 ezer gyermeke született. A száz nőre jutó átlagos gyermekszám a korábbi évtizedekhez hasonlóan továbbra is csökkenő tendenciát mutat, de az átlagos gyermekszám mérséklődése lassul. 2016-ban száz nőre 144 gyermek jutott, a 2011. évi népszámlálás során felmértnél 3-mal kevesebb. 2001 és 2011 között a csökkenés arányaiban hasonló, 6 fő, 1990 és 2001 között pedig 12 fő volt.

7.1. ábra Száz 15 éves és annál idősebb, illetve száz szülőképes korú (15–49 éves) nőre jutó gyermekek száma

A csökkenés mértéke még látványosabb, ha a szülőképes korú (15–49 éves) nők termékenységi adatait vizsgáljuk. 1990 és 2001 között 13-mal, 2001 és 2011 között további 15-tel, az utóbbi öt évben 4-gyel csökkent a száz szülőképes korú nőre jutó gyermekek száma. Az 1990-es 136-hoz képest 2016-ban már csak 104 gyermek jutott átlagosan száz szülőképes korú nőre.

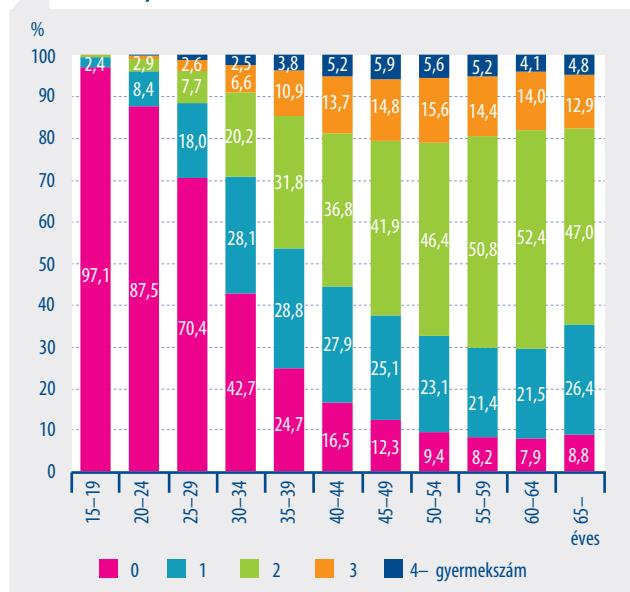
7.2. ábra Száz 15 éves és annál idősebb nőre jutó gyermekek száma a nő korcsoportja szerint, 2016

Az idősebb nők életük során több gyermeket vállaltak: a 45 éves és annál idősebb korosztályokban még 180 felett alakul az átlagos gyermekszám, miközben a 35–44 évesek között 155, a 25–34 éve-

sek körében 74 a mutató értéke. 2016-ban a 25–34 évesek 56, a 35–44 évesek 20%-ának nem született még gyermeke. A fiatal korosztályok alacsony termékenységi mutatóiban az is szerepet játszik, hogy ők még nem érték el a szülőképes kor végét.

7.3. ábra A 15 éves és annál idősebb nők gyermekszám szerinti megoszlása korcsoport szerint, 2016

A száz nőre jutó gyermekek száma a községekben a legmagasabb: itt száz nő átlagosan 166 gyermeket vállalt. A városokban az átlagos gyermekszám alacsonyabb, a fővárosban csupán 110 gyermek jut száz nőre. A megyék tekintetében a lista elején Szabolcs-Szatmár-Bereg megye áll, ahol 168 az átlagos gyermekszám, miközben Csongrád megyében csupán 136.

Az elmúlt időszakban az élettársi kapcsolatok térhódítása a házasságon kívül született gyermekek számának növekedését eredményezte. Az élettársi kapcsolatok terjedése következtében a száz hajadon nőre jutó gyermekszám folyamatosan emelkedik, 2011-ben 35, 2016-ban 40 volt.

A házasságok termékenysége az elmúlt öt év alatt kismértékben csökkent: a száz házasságban élő nőre jutó gyermekek száma 2011-ben 188, 2016-ban 185 volt. Ezzel párhuzamosan míg 2011-ben a házasságban élő nők 7,3-ig, addig 2016-ban már 8,3%-ának nem volt gyermeke.

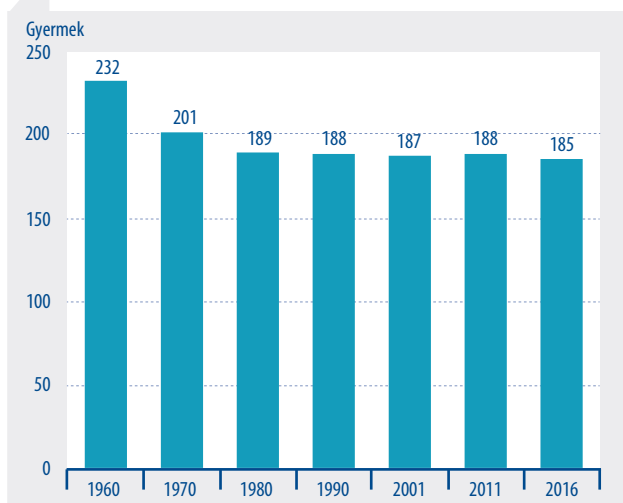
Az egy-, két- és háromgyermekes házasságban élő nők hányada alig változott, a négy vagy annál több gyermekeseké minimális mértékben csökkent.

7.1. tábla Száz 15 éves és annál idősebb nőre jutó gyermekszám a nő családi állapota szerint

Év	Hajadon	Házass.	Özvegy	Elvált	Összesen
1960	18	232	337	151	210
1970	11	201	277	148	178
1980	12	189	242	151	171
1990	13	188	230	164	165
2001	20	187	211	170	153
2011	35	188	201	176	147
2016	40	185	194	173	144

A házasság és az élettársi kapcsolatot fenntartó nők termékenységi jellemzői jelentős eltéréseket mutatnak. A legnagyobb különbség a gyermektelenek arányában figyelhető meg: míg a házasságban élő nők kevesebb mint tizedének, addig az élettársi kapcsolatot fenntartók több mint harmadának nem született gyermeke. A házasságban élő nők leggyakrabban két gyermeket vállaltak (49%). Az élettársi kapcsolatot fenntartó, gyermekes nők között az egygyermekesek vannak a legtöbben (29%), azoknak az aránya pedig, akik kettő vagy annál több gyermeket szültek, elmaradt a házasságban élőkéétől.

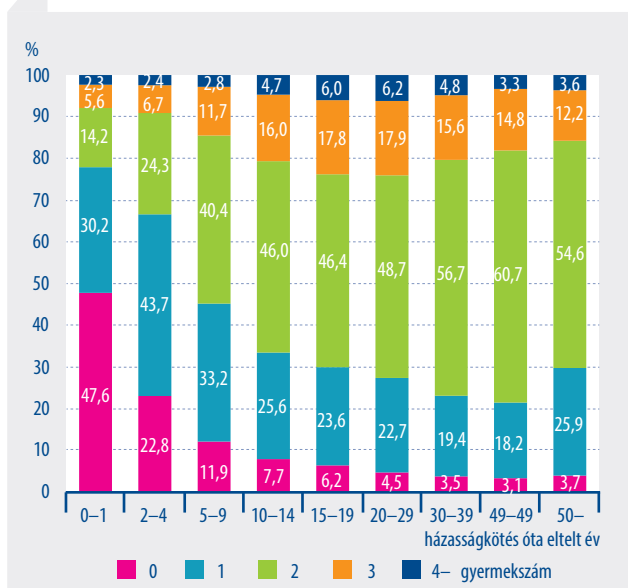
7.4. ábra Száz házasságban élő nőre jutó gyermekszám

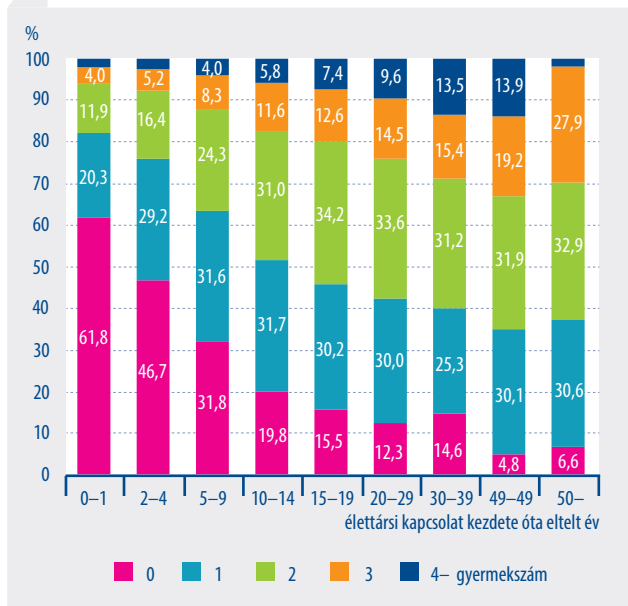
A legfeljebb egy éve házasságban élő nők több mint felének – házassága megkötése előtt vagy után – született már gyermeke, míg a legfeljebb egy éve élettársi kapcsolatot fenntartók csupán 38%-áról mondható el ugyanez. A kapcsolat időtartamától függetlenül a gyermektelenek aránya az élettársak között rendre

magasabb, mint a házasoknál. Az egygyermekesek aránya a 2–4 éve házasságban élők között 44, míg az ugyanennyi ideje élettársi kapcsolatot fenntartók körében 29%. A kétgyermekesek aránya a legalább öt éve házások között 52, míg az élettársak között 29%.

7.5. ábra A házasság nők gyermekszám szerinti megoszlása a házasság időtartama szerint, 2016

7.6. ábra Az élettársi kapcsolatot fenntartó nők gyermekszám szerinti megoszlása az élettársi kapcsolat időtartama szerint, 2016

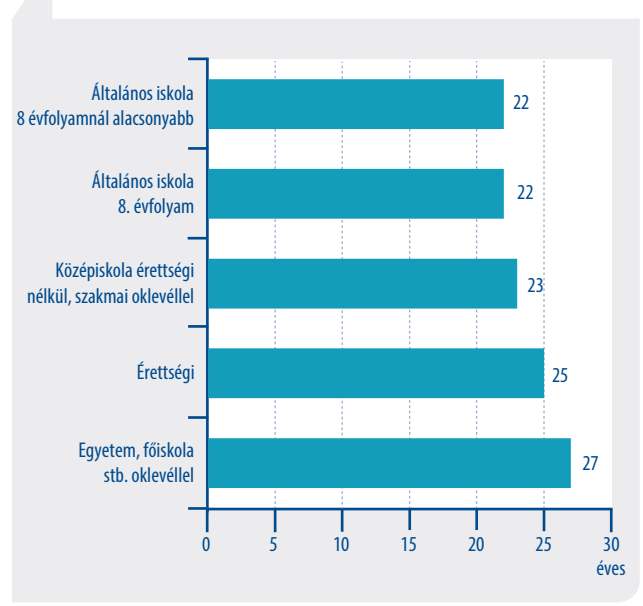

A házastársukkal együtt élő nők gyermekvállalási hajlandósága az ország minden régiójában magasabb, mint az élettársi kapcsolatban élőké. A különbség a két együttélési forma között az átlagos gyermekszám tekintetében Közép-Magyarországon a legnagyobb (74), Észak-Magyarországon a legkisebb (40).

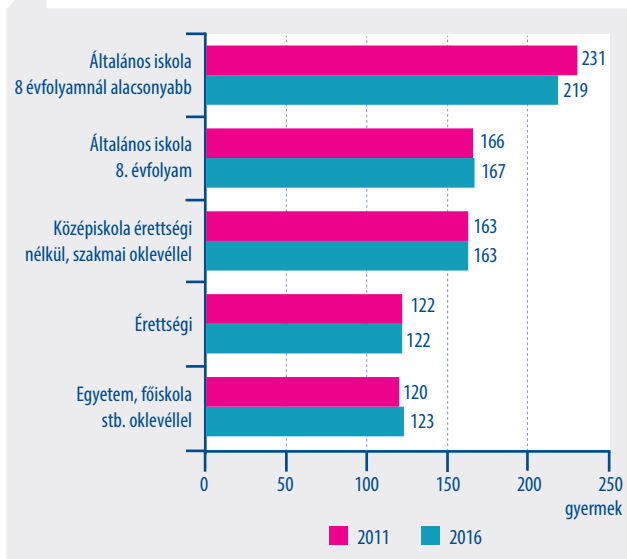
A gyermekvállalás időpontja egyre későbbre tolódik: a 2011. évi népszámlálás időpontjában átlagosan 23 évesen, 2016-ban átlagosan 24 évesen vállalták a nők első gyermeküket. A változást a 30–49 éves korosztály későbbre tolódó gyermekvállalási hajlandósága magyarázza. Ezekben a korcsoportokban emelkedett a leginkább az anyák gyermekvállalási életkora. A 2016-ban 35–39 éves nők 27 évesen, a 40–44 évesek 26 évesen születték első gyermeküket.

A magasabb iskolai végzettséggel rendelkező nők később alapítanak családot: míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező nők átlagosan 22, addig az érettségizettek 25, a diplomások 27 évesen születték első gyermeküket. Az elmúlt öt évben az érettségi nélküli közép fokú iskolát végzett és az érettségizett nők körében 1–1 évvel emelkedett az első gyermek születésekor átlagos életkor, a többi iskolázottsági szinten nem történt változás.

7.7. ábra A nők átlagos életkora az első gyermek születésekor a nő iskolai végzettsége szerint, 2016

7.8. ábra Száz 15 éves és annál idősebb nőre jutó gyermekszám a nő iskolai végzettsége szerint

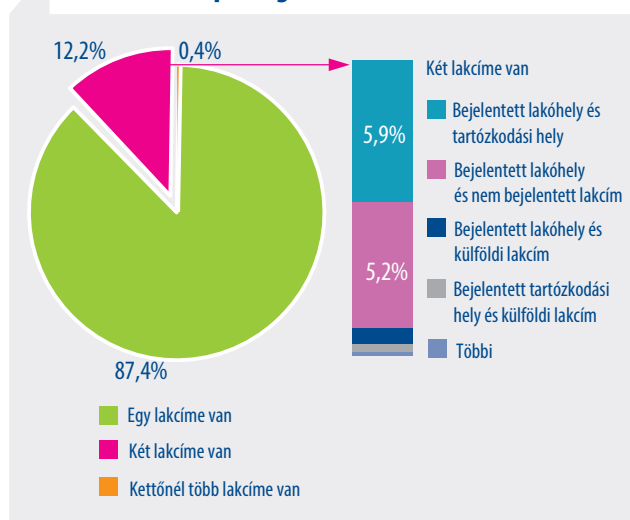

Az iskolázottság növekedésével csökken a száz nőre jutó gyermekek száma. A legtöbb gyermeke azoknak a nőknek van, akik az általános iskolai tanulmányaikat sem fejezték be, a legkevesebb az érettségizetteknek és a felsőfokú végzettségűeknek. 2011 és 2016 között a legalacsonyabb iskolai végzettségű nők körében látványosan csökkent a száz nőre jutó gyermekszám. Ez a legidősebb, jellemzően sokgyermekes korosztályok eltűnésével magyarázható.

8. Lakóhely

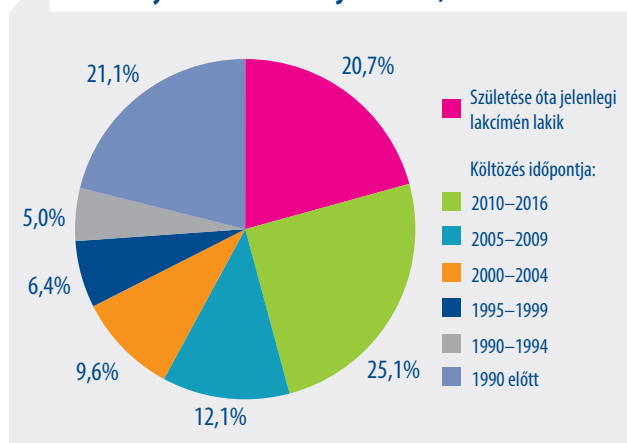
Magyarország lakosainak többsége egy lakcímmel rendelkezik. A mikrocenzus adatai szerint 8 millió 569 ezer embernek, a népesség 87%-ának egy lakcíme van. Két lakcímmel 1 millió 199 ezer ember, a népesség 12%-a rendelkezik. Kettőnél több lakcíme csupán 36 ezer embernek, a népesség 0,4%-ának van.

8.1. ábra A népesség lakcím szerint, 2016

A több lakcímmel rendelkezők aránya a városi népességben magasabb, a községekben alacsonyabb. A fővárosban élők több mint ötödének van legalább két lakcíme, a községekben lakók kevesebb mint tizedének. A Baranya megyei lakosok között a legnagyobb (13%), a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyeiek között a legalacsonyabb (8,3%) a több lakcímmel rendelkezők aránya.

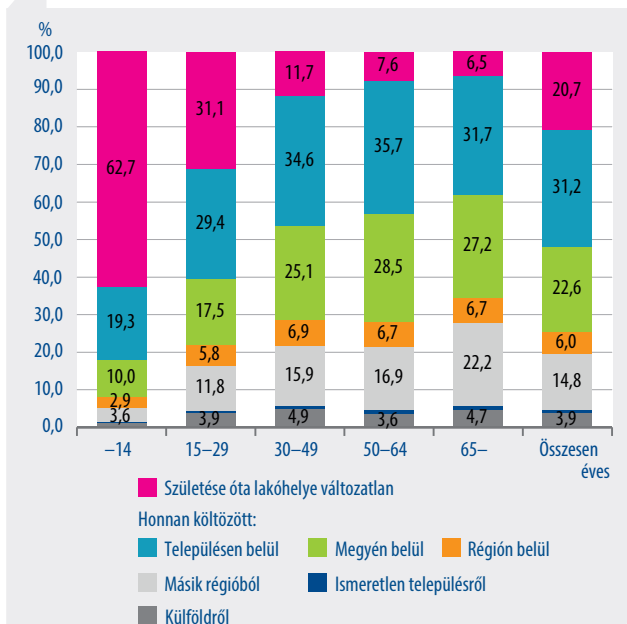
8.2. ábra A népesség megoszlása a jelenlegi lakóhelyére költözés ideje szerint, 2016

2016-ban a népesség több mint ötöde születése óta ugyanazon a lakcímen élt. A lakóhelyváltoztatás szempontjából a lakosság legidősebb csoportját stabilitás jellemzi. A 65 éves és annál idősebb népesség közel 60%-a, az 50–64 éves korosztály kétötöde még 1990 előtt költözött jelenlegi lakóhelyére. A népesség fiatalabb csoportjaiban, a 30–49, illetve a 15–29 évesek között azok vannak a legtöbben, akik az elmúlt hat évben költöztek jelenlegi lakóhelyükre, míg a 15 év alatti lakosság többsége születése óta ugyanazon a lakcímen él.

A népesség 52%-a ugyanazon a településen lakik, mint születésekor, további 23% ugyanabban a megyében. A fiatalabb korcsoportok nagyobb arányban élnek azon a településen, ahol születtek. A 30 év alattiak 70, a 30–49 évesek 46, az 50 éves és annál idősebbek 41%-a él a születéskori lakóhelyén.

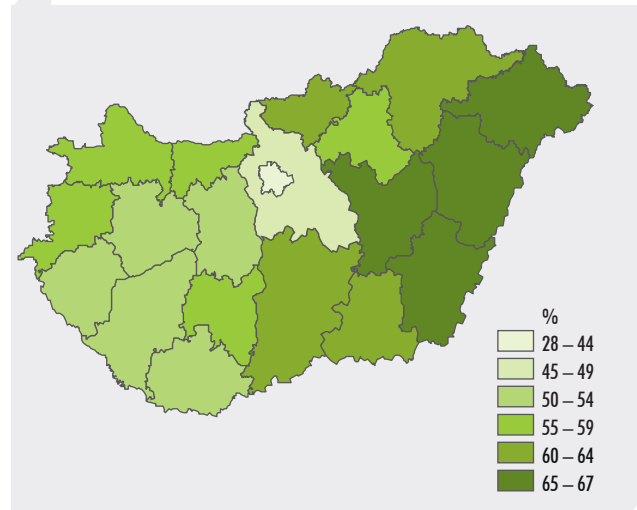
8.3. ábra A népesség a születési és a jelenlegi lakóhely, valamint a költözés iránya szerint, 2016

A lakóhely stabilitása a községek lakóit jobban jellemzi, mint a városlakókat. A községek lakosainak 56%-a, a városlakók fele él születése óta ugyanazon

a településen. A születési hely elhagyása a közép-magyarországi, a stabilitás az észak-alföldi régiót jellemzi a leginkább. A Jász-Nagykun-Szolnok és a Hajdú-Bihar megyei lakosok több mint kétharmada lakik születése óta ugyanazon a településen, viszont a Pest megyeieknek csak 45%-a.

8.4. ábra A születése óta ugyanazon a településen lakó népesség aránya megyék szerint, 2016

A KSH honlapjáról elérhető részletes táblák jegyzéke

(<http://www.ksh.hu/mikrocenzus2016>)

1. Visszatekintő adatok

1.1 Kor és nemek szerinti megoszlás, lakóhelyek és állampolgárság

- 1.1.1 A népesség számának alakulása, népsűrűség, népszaporodás
- 1.1.2 A népességváltozás tényezői
- 1.1.3 A népesség korösszetételének mérőszámai
- 1.1.4 A népesség korcsoport és nemek szerint
- 1.1.5 A népesség az előző és az 1870. évi népszámlálás százalékában, főbb korcsoport és nemek szerint
- 1.1.6 Ezer férfira jutó nő korcsoport szerint
- 1.1.7 A népesség iskolai végzettség és korcsoport szerint
- 1.1.8 A népesség főbb korcsoport és gazdasági aktivitás szerint
- 1.1.9 A népesség születési hely és nemek szerint
- 1.1.10 A népesség az állampolgárság országa és nemek szerint

1.2 Családi állapot

- 1.2.1 A 15 éves és idősebb népesség az előző és az 1870. évi népszámlálás százalékában családi állapot és nemek szerint
- 1.2.2 A 15 éves és népesség családi állapot és korcsoport szerint
- 1.2.3 A 15 éves és idősebb nőtlen, hajadon népesség korcsoport és nemek szerint
- 1.2.4 A 15 éves és idősebb házas népesség korcsoport és nemek szerint
- 1.2.5 A 15 éves és idősebb özvegy népesség korcsoport és nemek szerint
- 1.2.6 A 15 éves és idősebb elvált népesség korcsoport és nemek szerint
- 1.2.7 A 15 éves és idősebb népesség családi állapot és élettársi kapcsolat szerint
- 1.2.8 A 15 éves és idősebb házas népesség a házastárral való együttélés, korcsoport és nemek szerint
- 1.2.9 A 15 éves és idősebb népesség élettársi kapcsolat, korcsoport és nemek szerint

1.3 Gyermekvállalás

- 1.3.1 A 15 éves és idősebb férfiak és nők főbb jellemzői az élve született gyermekek száma szerint, 2011
- 1.3.2 A 15 éves és idősebb férfiak és nők főbb jellemzői az élve született gyermekek száma szerint, 2016
- 1.3.3 A 15 éves és idősebb nők az élve született gyermekek száma és családi állapot szerint
- 1.3.4 A szülőképes korú (15–49 éves) nők az élve született gyermekek száma és családi állapot szerint
- 1.3.5 A 15 éves és idősebb nők az élve született gyermekek száma és korcsoport szerint
- 1.3.6 A 15 éves és idősebb hajadonok az élve született gyermekek száma és korcsoport szerint
- 1.3.7 A 15 éves és idősebb házas nők az élve született gyermekek száma és korcsoport szerint

- 1.3.8 A 15 éves és idősebb özvegy nők az élve született gyermekek száma és korcsoport szerint
- 1.3.9 A 15 éves és idősebb elvált nők az élve született gyermekek száma és korcsoport szerint
- 1.3.10 A 15 éves és idősebb nők az élve született gyermekek száma és a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint
- 1.3.11 A 15 éves és idősebb házas nők az élve született gyermekek száma és gazdasági aktivitás szerint

2. Részletes adatok

2.1 Kor és nemek szerinti megoszlás, lakóhelyek és állampolgárság

- 2.1.1 A népesség korév és nemek szerint, a nemek aránya, 2016
- 2.1.2 A népesség a lakcímek száma, bejelentettség, korcsoport és nemek szerint, 2016
- 2.1.3 A népesség a születéskori, a jelenlegi lakóhely, valamint a költözés iránya, korcsoport és nemek szerint, 2016
- 2.1.4 A népesség az előző, a jelenlegi lakóhely, valamint a költözés iránya, korcsoport és nemek szerint, 2016
- 2.1.5 A népesség a jelenlegi lakóhelyére költözés ideje, korcsoport és nemek szerint, 2016
- 2.1.6 A népesség állampolgárság, születési ország és nemek szerint, 2016
- 2.1.7 A népesség állampolgárság, születési hely, korcsoport és nemek szerint, 2016
- 2.1.8 Magyar állampolgárok az állampolgárság megszerzésének ideje, korcsoport és nemek szerint, 2016
- 2.1.9 Magyar állampolgárok az állampolgárság megszerzésének ideje és születési ország szerint, 2016
- 2.1.10 A magyar mellett más állampolgársággal is rendelkezők a második állampolgárságuk országa és nemek szerint, 2016
- 2.1.11 A külföldi állampolgárok az állampolgárságuk országa, korcsoport és nemek szerint, 2016

2.2 Családi állapot

- 2.2.1 A 15 éves és idősebb népesség családi állapot és korév szerint, 2016
- 2.2.2 A 15 éves és idősebb férfiak családi állapot és korév szerint, 2016
- 2.2.3 A 15 éves és idősebb nők családi állapot és korév szerint, 2016
- 2.2.4 A 15 éves és idősebb élettársi kapcsolatot fenntartó népesség családi állapot, korcsoport és nemek szerint, 2016
- 2.2.5 A 15 éves és idősebb házastárssal együtt élő, valamint az élettársi kapcsolatot fenntartó népesség a párkapcsolat kezdetekori életkor és nemek szerint, 2016
- 2.2.6 A 15 éves és idősebb népesség állampolgárság, családi állapot és korcsoport szerint, 2016

2.3 Gyermekvállalás

- 2.3.1 A 15 éves és idősebb népesség az élve született gyermekek száma, családi állapot és korcsoport szerint, 2016
- 2.3.2 A 15 éves és idősebb házas népesség az élve született gyermekek száma és a házasságkötés óta eltelt évek szerint, 2016
- 2.3.3 A 15 éves és idősebb élettársi kapcsolatot fenntartó népesség az élve született gyermekek száma és az élettársi kapcsolat kezdete óta eltelt évek szerint, 2016
- 2.3.4 A 15 éves és idősebb nők az első gyermek születésekor életkor, családi állapot és korcsoport szerint, 2016

3. Megyesoros adatok

3.1 Kor és nemek szerinti megoszlás, lakóhelyek és állampolgárság

- 3.1.1 A lakónépesség számának alakulása, terület, népsűrűség, a népességváltás tényezői, 2016
- 3.1.2 A népesség korösszetételének mérőszámai, ezer férfira jutó nő, 2016
- 3.1.3 A népesség a lakcímek száma és bejelentettség szerint, 2016
- 3.1.4 A népesség a születéskori és a jelenlegi lakóhely, valamint a költözés iránya szerint, 2016
- 3.1.5 A népesség az előző és a jelenlegi lakóhely, valamint a költözés iránya szerint, 2016
- 3.1.6 A népesség a jelenlegi lakóhelyre költözés ideje szerint, 2016
- 3.1.7 A népesség állampolgárság szerint, 2016
- 3.1.8 A magyar mellett más állampolgársággal is rendelkezők nemek szerint, 2016

3.2 Családi állapot

- 3.2.1 A 15 éves és idősebb népesség családi állapot és nemek szerint, 2016
- 3.2.2 A 15 éves és idősebb házasságban élő népesség a házastárssal való együttélés és nemek szerint, 2016
- 3.2.3 A 15 éves és idősebb élettársi kapcsolatot fenntartó népesség családi állapot és nemek szerint, 2016

3.3 Gyermekvállalás

- 3.3.1 A 15 éves és idősebb nők az élve született gyermekek száma szerint, 2016
- 3.3.2 A 15 éves és idősebb házastársával együtt élő nők az élve született gyermekek száma szerint, 2016
- 3.3.3 A 15 éves és idősebb élettársi kapcsolatot fenntartó nők az élve született gyermekek száma szerint, 2016

Szerzők:
Nagyné Forgács Eleonóra, Hluchány Hajnalka

Közreműködtek:
Ináncsi Zita, Vörös Csabáné

Tördelőszerkesztő:
Bada I. Csilla

A táblázóprogramot készítette:
Papp Márton

További információ: Kovács Marcell
Telefon: (+36-1) 345-6309, e-mail: Marcell.Kovacs@ksh.hu

Internet: www.ksh.hu/mikrocenzus2016
kiadvanyrendeles@ksh.hu
(+36-1) 345-6789 (telefon), (+36-1) 345-6788 (fax)

Borítófotó: Fotolia